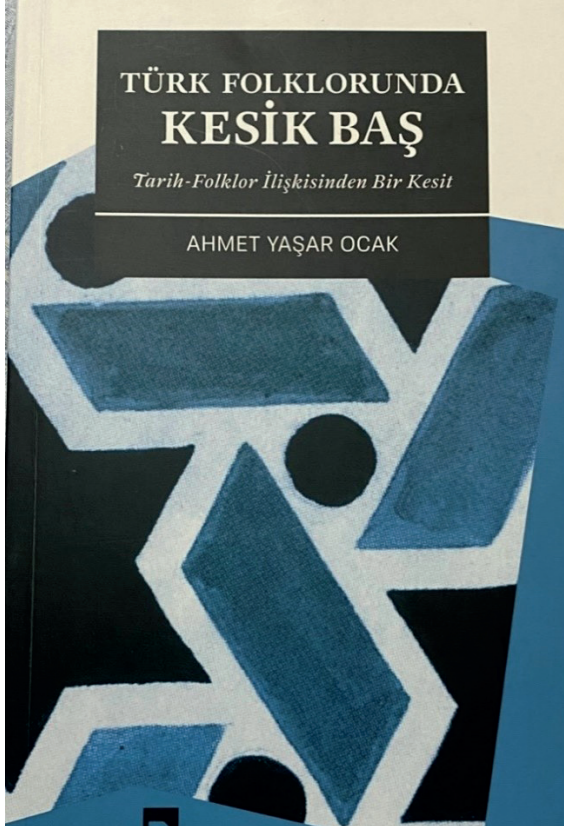

Ahmet Yaşar Ocağ (2020). *Türk Folklorunda Kesik Baş*. Ankara: Dergâh Yayınları. (2. Baskı). ISBN: 978-625-7005-76-0. 172 sayfa.

Seda SAKAOĞLU *

Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra yeni bir inanç ve kültür dairesine dâhil olmaları, sosyal ve kültürel yaşamlarında büyük değişiklikler meydana getirmiştir. Toplumsal yaşamda meydana gelen bu değişiklikler, elbette sürecin doğal bir getirisi olarak zamanla kaleme alınan eserlerde de etkisini göstermiş, Türklerin başta destan,

* Doktora Öğrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, sedakirteke44@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6009-6054.

menkıbe, masal olmak üzere pek çok maddi kültür unsuruna yansımıştır. Modern folklor araştırmaları göstermiştir ki bugün elimize ulaşan destan, menkıbe, efsane gibi edebi unsurların ana temasını oluşturan olaylar, tarihte gerçekten yaşanmış olayların değiştirilerek literatüre kazandırılmış halleridir. Buna verilebilecek en tipik örneklerden biri de özellikle Anadolu ve Balkanlar Türk folklorunda sıklıkla karşılaşılan “*kesik baş*” motifli edebi eserlerdir.

Çalışmanın birinci baskısı Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın teşvikiyle Türk Folklor Kongrelerinde sunulmak üzere hazırlanmış ve 1989 yılında yayınlanmıştır. Literatürde çalışmaya duyulan ihtiyacın artması ve XIII. yüzyıla ait Arapça yeni bir metnin çalışılmasıyla eserin yeni bilgiler de eklenerek ikinci baskısı yayınlanmıştır (Aralık, 2020).

Türk Tarih Kurumu ve Türkiye Bilimler Akademisi şeref üyesi olan Ahmet Yaşar Ocak Tarih dalında başladığı akademik hayatına Sosyoloji ve Edebiyat gibi alanlarla devam etmiş, alana kazandırdığı disiplinler arası çalışmalarla özellikle beşeri bilimlere farklı perspektifler sunmuş bir akademisyendir. Çok sayıda yayını bulunan Ocak’ın bilhassa Türk dünyasında tasavvufi ve dini içerikli alanlara yöneldiği görölmektedir.

Çalışmada asıl konu genel olarak mukayeseler üzerinden verilmeye çalışılmıştır. Ana motifin tarihsel gelişimini incelerken kaynağı karşılaştırmalı iki farklı kültür üzerinden ele alınmış ve ayrıntıları tasnifleme usulüyle verilmiştir. Çalışmada kullanılan yöntem tarihi ve edebi eserleri inceleme, analiz etme ve değerlendirme üzerine şekillenmiştir. Çalışmada dikkat çekilen en önemli detay, ana motifin (*kesik baş*) Balkanlarda ve Anadolu’da Hıristiyanlık folklorunda yaygın olarak kullanılmasıyla Türk folklorunu etkilemiş olması durumudur.

Kesik baş motifi, daha çok kahramanlık ve haksızlığa/zulme uğramışlık temalarını işleyen destan, efsane, menkıbe ve masal türlerinde sıklıkla işlenmiş olduğu için Türk folklorunda da önemli bir yere sahip olmuştur. Savaşçı bir toplum olma özellikleriyle sahneye çıkan Türk toplumlarında, *kesik baş* motifli edebi türlerin büyük bir kısmı sözlü olarak aktarılırken çok azı 16. yüzyıldan itibaren yazıya geçirilmiştir. Özellikle Türklerin Anadolu ve Balkanlara yerleşmesiyle kendisini gösteren bu motif, Ocak’a göre Hıristiyan dünyasından etkilenilmiş olunabileceğini düşündürmektedir.

Türk Folklorunda Kesik Baş adlı kitap ‘*kesik baş*’ motifinin Türk topluluklarının destan, efsane, masal, menkıbe gibi edebi türlerine hangi yüzyıllarda girdiği ve

tarih-folklor ekseninde nasıl işlendiğini inceleyen bir çalışmanın değerlendirmesi niteliğindedir. Araştırmacı kitabın yazılma amacının, Türk folklor ve kültür tarihi bakımından büyük önem arz eden kültür tahlillerinin nasıl ve ne ölçüde yapılabileceğini araştırmak olduğunu belirtmiştir.

Kitap sırasıyla; *Önsöz, Yeni Baskı İçin, Giriş, I. Bölüm: Anadolu ve Balkanlar Türk Folklorunda Kesik Baş, II. Bölüm: Anadolu ve Balkanlar Hıristiyan Folklorunda Kesik Baş, III. Bölüm Tarihi ve Folklorik Tablil, Sonuç, Seçilmiş Bibliyografya, Ekler A, Ekler B, Resimler ve Dizgin* olmak üzere 12 ana başlıktan (172 sayfa) oluşmaktadır.

Önsöz bölümünde; yazarın kendisinin konuya ne zaman ve nasıl ilgi duymaya başladığı, *kesik baş* ile ilgili edebi unsurların hangi yüzyıllardan teşekkül ettiği ve Anadolu ve Balkanlarla ilişkisi, Türk ve Hıristiyan toplumlarında ortak unsur olmasının ne anlama geldiği konularına kısaca değinilmiş, kitabın bölümlerinde nelerin anlatıldığı hakkında kısa değerlendirmeler verilmiştir.

Yeni Baskı İçin başlığı altında 1989'da ilk basımı yapılan esere bazı eklemeler yapılarak eserin yeniden basım süreci ve hazırlıkları anlatılmıştır.

Giriş bölümünde *kesik baş* motifinin Orta Asya'dan Balkanlara kadar olan coğrafi alanda hangi yüzyıllarda hangi edebi türleri nasıl etkilediği ve bu türlerde hangi konularda ana motifi teşkil ettiği konularıyla bir girizgâh yapılmıştır. Araştırmacı, *kesik baş* motifinin 16. yüzyılda yazıya geçirilmeye başlandığını ancak şifahi olarak daha eskiye dayandığını tespit ettiklerini belirtmektedir. Bu bölümde *kesik baş* motifinin Anadolu'nun dışındaki coğrafyalarda işlendiği eserler verilmiş, yabancı kaynaklardan hangi yazarların hangi eserlerinde bu motife yer verildiğine dair bilgiler aktarılmıştır.¹¹ *Kesik baş* motifi Türk destanları içerisinde en ünlüsü olan *Dâsitân-ı Kesik Baş* adlı eser hakkında kim tarafından ne zaman kaleme alındığı, hangi destan türüne girdiği, hangi aşamalardan geçtiği, diğer nüshaları gibi konularla ilgili bilgiler verilmiştir.

Anadolu ve Balkanlar Türk Folklorunda Kesik baş adlı I. ana bölümde ilk olarak '*Kesik Baş Destanının Mahiyeti*' hakkında genel bilgiler verilmiş, yapılan tespitler aktarılmıştır. *Dâsitân-ı Kesik Baş* destanının Türk folklorunda *kesik baş* motifinin işlendiği en eski destan olduğu, Balkanlardan Asya'nın içlerine kadar çeşitli şivelerle anıldığı ancak W. Radlof ve Fuat Köprülü'nün tespitleriyle destanın Kazaklar, Kırım Türkleri ve

11 Çalışmanın ikinci baskısı hazırlanırken özellikle faydalanılan Arapça eser için bk. İbnü's-Serrac, *Teşvîku'l-Ervâh*, Süleymaniye (Amcazade Hüseyin Paşa) Ktp., nr.272.

Başkurtlar tarafından da bilinen bir destan olduğu belirtilmiştir. Zaman ve mekân değişmesine bağlı olarak eserin 90 ila 130 beyitten oluştuğu, dil özelliklerinin ve olay örüntüsünün de değişmeden kaldığı bilgileri verilmiştir. Bu durum destanın, mahiyeti itibariyle Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra ortaya çıktığını göstermekle birlikte coğrafik olarak ilk çıkış noktasının neresi olduğu konusunda yeni araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu da göstermektedir.

Dini destan türünde olan söz konusu destanın yazarı belli değildir. Araştırmacı bazı nüshalarda 'Kirdecî Ali' ismine rastlandığını ancak bu şahsın yazan mı söyleyen mi yoksa anlatan mı olduğunun henüz bilinmediğini belirtmektedir. Eserin ne zaman yazıldığının da bilgisinin bulunmadığı, bununla birlikte 16. yy'de yazıya geçirilmiş olduğu, hadisenin ise çok daha eski bir zamanda vuku bulduğu tahmin ve kabul edilmektedir.

Destanın konusu hakkında çalışmada yer alan hikâyeye kısaca şu şekildedir: Hz. Muhammed ve dört sahabe sohbet halinde iken kapıdan bir kesik baş yuvarlanarak içeri girer. *Kesik baş* dile gelip kendisinin halis bir Müslüman olduğunu, bir devin gelip oğlunu ve kendisinin vücudunu yediğini, karısını kaçırdığını ve kendisine yardım istemek için geldiğini anlatır. İçlerinden Hz. Ali öne atılır ve kılıcı Zülfikar, atı Düldül ve *kesik başla* beraber yola çıkar ve nihayet devin yaşadığı kuyuya varır. Kuyuya inmek için ipi kısa kalınca İsm-i Azam duasını okuyarak yedi gün yedi gece kuyudan inmeye devam eder, bu zaman diliminde namazını ihmal etmez. Kuyuya inmesi tamamlandığında önce *kesik başın* karısını kurtarır, bir başka bölmede 500 Müslüman bulunmaktadır ve dev her gün beş tanesini yemektedir. Onları da zincirinden kurtardıktan sonra uyuyan devî uykusundan uyandırarak onunla savaşır. Nihayet Zülfikar'ıyla onu ikiye böler ve yine aynı dua ile herkesi yer yüzüne çıkarır.

Araştırmacıya göre destanın epik yönü Hz. Ali ve onun kahramanlığı, didaktik yönü de namazı tembihlemesidir. Ayrıca çalışmada mukayesenin yapıldığı ilk kısım da burasıdır; söz konusu destanda anlatılanlarla Hristiyan kültüre ait *Aya Yorgi Menkıbesi*'nin konularının birbirine çok benziyor olması araştırmacıya göre *kesik baş* motifli edebi eserlerde kültürel etkileşimin ilk rastlantısıdır.

Kesik Baş Motifli Diğer Türler adlı II. bölümde *kesik baş* motifinin konu edildiği diğer edebi türler başlıklar halinde verilmiş, her türe özel anlatılar ve örnekler sunulmuştur. *Efsaneler* alt başlığında, *kesik baş* motifinin en çok kullanıldığı türün savaş, kahramanlık, fetih gibi unsurları konu etmesi bakımından efsaneler olduğu,

İslamiyet öncesi Türk edebi ürünlerinde bu motife rastlanmadığı, İslamiyet'in kabulü ve Anadolu'ya göçün hemen ardından destan ve efsanelerde bu motifin hızla yayıldığı konuları değerlendirilmiştir. Sinop, Antakya, Gaziantep, Çorum, İznik, Ankara, Erzincan, Yozgat gibi Anadolu illerinin yanı sıra Osmanlı Devleti'nin Rumeli ve Balkanları fethiyle birlikte efsanelerin sayılarında büyük oranda artış olduğu da ayrıca vurgulanmıştır. Sayıca efsaneler kadar fazla olmasa da destanlarda da bu motifin işlendiği görülmektedir. *Grijgal Kalesi Destanı* ve *Genç Osman Destanı* kitapta kısaca anlatılan örneklerdir.

Evliya Menkıbeleri alt başlığında, araştırmacı motifin konu değiştirdiğini, efsane ve destanlarda kahramanlık temalarıyla anlatılmaktayken *Evliya Menkıbelerinde* zulme ve haksızlığa uğramışlık teması içerisinde işlendiğini, en tipik ve yaygın örneğinin ise Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin ve onun mübarek başı ile ilgili olan menkıbeler olduğunu belirtmiştir. Çalışmada Hz. Hüseyin'in *kesik başının* konu edildiği çok sayıda menkıbe olduğu vurgulanmış, bunlardan en yaygın olanları kısaca hikâye edilmiştir. Hz. Hüseyin'in yanı sıra Şems-i Tebrizî, Molla Lûtfî, İsmail-i Melâmî, Hasan Keşfi Efendi gibi tarihte önemli kabul edilen zatlarla ilgili de menkıbeler Araştırmacı tarafından göz ardı edilmeyerek bu bölümde konu edilmiştir.

Masallar ve Hikâyeler alt başlığına gelindiğinde *kesik baş* motifinin bu türlerde de işlendiği görülmektedir. Çalışmada masal ve hikâye türüne *Altındağ'ın Padişahı*, *Sibirli Kağa*, *Kesik Baş*, *Dertli Kaval* olmak üzere dört örnek verilmiş, olaylar kısaca aktarılmıştır.

Modern Efsaneler alt başlığında günümüze kadar tespit edilmiş iki efsaneden bahsedilmektedir. Bunlardan ilki Adana diğeri Muğla dolaylarında geçmektedir ve çalışmada bu efsanelere de kısaca yer verilmiştir.

Müşabade ve Yorumlar adlı III. bölümde araştırmacı tarafından, Anadolu ve Rumeli Türk Folklorunda *kesik baş* motifinin işlendiği türler incelenmiş olup bazı tespitler ve sınıflandırmalar yapılmıştır. Masal ve hikâye türleri hariç diğer türlerde tarihte gerçekten yaşamış kahramanların konu edildiği, bir kısmında kahramanın kedisinin *kesik baş* olduğu, bir kısmında kahramanın başının gövdesinden ayrılmış kişi olduğu belirtilmiştir. Üç kategoride değerlendirilen *kesik baş*, ya hem konuşabilme hem de hareket etme kabiliyetine sahiptir ya yalnızca konuşabilen ama hareket edemeyen durumdadır ya da yalnızca hareket edebilen ancak konuşamayan durumdadır. Kahramanı başı kesilmiş gövde olanlar grubunda ise Türkçede kullanılan deyimlere

gönderme yapılmıştır. “Kellesi koltuğunda gezmek, başını alıp gitmek” gibi deyimlerin kaynağını buradan aldığı ifade edilmiştir. Özellikle savaş konulu türlerde, başı kesilmiş olan kahraman sadece gövdesi ile başsız bir şekilde savaşmaya devam etmektedir.

Çalışmanın II. ana bölümü *Anadolu ve Balkanlar Hristiyan Folklorunda Kesik Baş*'tır. Bu bölümde araştırmacı, çalışmanın giriş bölümünde yaptığı tespitler üzerine Hristiyan folklorunda yer alan *kesik baş* motifinin Türk folkloruyla benzerliğini irdelemek için *kesik başın* Hristiyan folklorunda konu edildiği türleri incelemiştir.

Kabramanlık Efsane ve Destanları adlı I. bölümde Anadolu ve Balkan ülkelerinden (Romanya, Macaristan, Yunanistan ve Doğu Avrupa ülkeleri) yazılı ve sözlü olarak günümüze ulaşan Hristiyan folkloruna ait çok sayıda efsane ve destan olduğu belirtilmiş ancak Türkçeye çevrilmeyenlerden faydalanılmadığı ifade edilmiştir. Genellikle dini içerikli olan eser sayısının çok daha fazla olduğu vurgulanmış, az sayıda olan kahramanlık efsanelerine Kosova Prensi Miloç Obiliç örneği verilmiştir.

Dini Efsaneler ve Aziz Lejantları (menkıbeleri) adlı II. bölümde ilk değerlendirme Hz. Yahya üzerine yapılmıştır, zira Hristiyan tarihinde *kesik baş* motifini karşılayan ilk ve en ünlü şahsiyet Hz. Yahya'dır. Hikâyesi İncil'in Matta versiyonunda yer alan Hz. Yahya (vaftizci) efsanesine göre; Filistin kralı Hirodes, kardeşinin karısıyla yasak ilişki yaşamaktadır. Hz. Yahya bunu işitince şiddetle karşı çıkar ancak bu sebeple zindana atılır. Kral Hz. Yahya'dan korkmakta ve onu öldürmek istemektedir. Bir oyun ile Hz. Yahya'nın başının kesilerek hediye edilmesini emreder. Bunun üzerine zatın başı kesilerek tepsi içerisinde sunulur. Kral mutlu olmuştur ancak hala korkmaktadır. Bu nedenle başı ve gövdeyi ayrı yerlere gömdürür. Ancak bazı sahih ermişler rüyalarında onu görerek kesik başı gömülü olduğu Kudüs'ten Anadolu'ya getirirler ve burada muhafaza edilmeye devam eder. Bu olay Hristiyan inancında çok mukaddes bir yere sahiptir ve bu vesile ile her yıl Hz. Yahya'nın anısına bugün hala tören düzenlenmektedir. Çalışmada, olayın efsane boyutlarında başın aslında kesilmediği ya da kesilen başın Hz. Yahya'ya ait olmadığı gibi versiyonları olduğu belirtilmiştir.

Dini Efsane ve Masallar alt başlığında göze ilk çarpan masal, Hz. Yahya'nın İncil'de geçen hikayesinin masallaştırılmış formudur. Ancak bu kez kral bir Türk hükümdarıdır ve konu da benzer birkaç unsur dışında farklıdır. Bu masalı bir Arnavut efsanesi, onu da batının bilindik kralı Kral Arthur ve şövalyeleri ile bir İngiltere efsanesi takip etmektedir. Her ikisinde de *kesik baş* kahramanın kendisidir, başları kesildikten

sonra başlarını alıp koltuklarının altına koymaktadırlar ve bedenleri yaşamaya devam etmektedir.

Aziz Lejandları (Menkıbeleri) alt başlığında Hıristiyan hajiografisinde (aziz bilimi) *kesik baş* Motifinin çok yaygın olduğunun altı çizilmekle birlikte menkıbelerin sayıca çok olmaları sebebiyle kitapta çok azına yer verilebildiğine değinilmiştir. Hıristiyanlıkta özellikle azizlerin başları ayrı bir önem arz etmektedir, bilhassa dini menkıbelere sayısız azizin başı konu edilmiştir. Bunlardan en ünlüsü çalışmada yer alan Saint Denis'ye aittir. Saint Blaise, Saint Anastasia, Saint Gregorie ve daha birçok azizin ismi çalışmada zikredilmekte ve bir kısmının kısa öyküsü yer almaktadır.

Müşabade ve Yorumlar adlı III. bölümde Türk Folkloru ile Hıristiyan folkloru arasında benzerlikler ve farklılıklara kısaca değinilmiş ancak detaylı kategorize edilmemiştir. Yapılan kritikte, Hıristiyan folklorunda kahramanın, *kesik baş*tan daha ziyade gövdesi olduğu belirtilmiştir; Türk Folklorunda kahraman *kesik baş*ın hareketli ve konuşuyor olması söz konusuysen Hıristiyan folklorunda kahramanın genelde başını koltuğunun altına alıp uçmasının işlendiği değerlendirilmiştir. Ancak araştırmacı en nihayetinde *kesik baş* motifinin Hıristiyan folklorunda yoğun olarak işlendiği, Türklerin Anadolu ve Balkanlara göç ettikten sonra bu motiften etkilendikleri ve edebi unsurlarıyla etkileşim halinde olduklarını bu nedenle savının altı doldurulabilecek bir sav olduğu iddiasını vurgulamıştır.

Çalışmanın III. ana bölümü *Tarihi ve Folklorik Tarih* başlığı altında ilk olarak *İnsan Başının Sembolik Kıymeti ve Anlamı* konusu ele alınmıştır. İnsan başının, tüm toplumlarca en ilkel zamandan en çağdaş zamana gelinceye kadar, vücudun en şereffi azası kabul edildiği ve buna bağlı birçok kült ve inancın geliştiği vurgulanmıştır. *Tarih Öncesi ve Tarihi Devirlerde İnsan Başı Kültü ve Ritüel Mahiyeti* alt başlığında *kesik baş* kültürünün antropolojik bulgularda hangi dönemlere kadar uzandığı, bu kültürün hangi toplumlarda daha yaygın olduğu ve ne tür inançlara kaynaklık ettiği sorularına açıklık getirilmektedir. İlkel kabileler başta olmak üzere günümüzde de (Endonezya, Yeni Gine, Büyük Okyanus adalarından bazıları, Afrika, Güney Amerika, Karayipler vd. gibi) hala varlığını sürdürdüğü bilinen *kesik baş* kültürünün, savaş galibiyetlerinde düşmanların başlarını evlerine getirmenin yanında bazı kabilelerde düğün, evlenme, cenaze gibi törenler ve dini ritüellerde önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir. Araştırmacıya göre söz konusu atalarına ait *kesik baş*larsa, *kesik baş*a sunulan adaklar, yapılan merasimler bu kültürün dini inanç ile ilgisini de açıkça meydana koymaktadır zira adağı gerçekleştirenler ona hediye sunmaktadır. *Anadolu'da Kesik Baş Kültü* alt başlığına

gelindiğinde ilkel yerli kabilelerinkinden çok daha farklı bir külle karşılaştığı görülmektedir. Araştırmacının tespitleri doğrultusunda Anadolu'da *kesik baş* kültürünü gösteren ilk kulte Orta Taş Devri'nden (9200 yıl evvel) kalma yerleşim yerlerinde rastlandığı, örneğin bazı kazılarda (Diyarbakır-Çayönü) 30 yaşın altındaki 71 gencin kurban edilmek suretiyle başlarının kesildiği ve muhafaza edildiği ve bunun *kesik baş* kültürünün bir sonucu olduğu bilgilerine ulaşılmıştır. Eş zamanlı olarak Avrupa ülkeleri, Suriye, Mezopotamya, İsrail gibi bölgelerde de tarımla ilişkili olabileceği belirtilen *kesik baş* kültlerine rastlandığı ifade edilmektedir. Bu bölümde Frigyalılardan Yunan Orpheusa, Trakya'dan Esculape efsanesine kısa metinlere de ayrıca yer verilmiştir. Öte yandan Anadolu'da Harranlılar olarak bilinen topluluk (Yunan Helenistik dini ile İran dininin karması olan bir dine inanan topluluk) döneminden kalma bazı eserler incelendiğinde *kesik baş* kültüne rastlanıldığı, her yıl bir genç erkeğin gelecekte haber almak için kurban edildiği ritüeller ile ilgili ilginç detaylar ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Araştırmacı bu bölümde, Hekim Duban Masalı ve Hz. Hüseyin'in başı ile ilgili menkıbelerin de İslami folklorda yer alan kültleşmiş nitelikler taşıdığını öne sürmektedir.

Çalışmanın *Sonuç* bölümünde yazar eserin geneli ile ilgili tespit ve çıkarımlarını değerlendirmiştir.

Seçilmiş Bibliyografya bölümünde konu hakkındaki yayınların tamamı kaynakça halinde sunulmuştur.

Ekler bölümünde *kesik baş* motifli metinlerden Klasik İslami döneme ait beş örnek, Türk folklor ve edebiyatına ait altı örnek, eskiçağ Hıristiyan dönemine ait üç örnek metin aktarılmıştır. Araştırmacı eklerden sonra Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'da *kesik baş* türbelerinin bazılarına ait yer ve isimlerden oluşan iki adet liste eklemiştir. Çalışmaya son olarak Harran harabelerine ilişkin fotoğraflar ve *Dişin* bölümüyle son verilmiştir.

Çalışmanın geneli değerlendirildiğinde Türk folklorunda *kesik baş* motifli metinlerin Türkler Anadolu'ya geldikten sonra görülmeye başlaması dikkat çekicidir. İslamiyet'in kabulünden önce *kesik baş* motifine rastlanmamış olması Türklerin Orta Asya'da yaşadıkları dönemlerde böyle bir motifin yaşantılarına da konu olmadığını göstermektedir. Öte yandan söz konusu motife kutsallık ve olağanüstülük kazandırılması dini ağırlıklı ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Hıristiyan folklorunda da bilhassa dini destanlarda rastlanan motifin Türklerde de aynı alanda

rastlanması araştırmacının tezini desteklemektedir. Bu mukayesede coğrafi anlamda karşılaştırmanın görünür olduğu yer *kesik baş* ve gövdenin konudaki vurgulanış biçiminde yatmaktadır. Örneğin Hıristiyan folklorunda başsız gövdenin kahraman olduğu kesik başlı türlerin küçük detaylar hariç Türk folkloruyla aynı temel taslağı sergiledikleri görölmektedir. Oysa Kahramanı *kesik baş* olan türler araştırmacıya göre Anadolu'ya aittir, Hıristiyan folklorunda çok ender rastlanmaktadır.

Geniş çapta araştırmalar ve incelemelerin bir neticesi olarak *Türk Folklorunda Kesik Baş* kitabı, genelde Türk edebiyatı ve folkloruna özelde *kesik baş* motifine tarihsel, antropolojik ve sosyolojik bir bakış açısı getirmesi bakımından önem arz etmektedir.²

2 Alana yaptığı katkıdan dolayı kitabın yazarı Ahmet Yaşar Ocak'a teşekkürlerimizi sunarız.